

Blandat resultat när fem år återstår till deadline

Fem år återstår nu till 2015 då FN:s millenniemål ska vara uppnådda. I juni 2010 kom generalsekreterarens rapport om hur arbetet med målen går. Resultatet är blandat.

På en del områden och i en del länder eller regioner noteras stora framgångar, t ex när det gäller att få fler barn att gå i skolan, att öka tillgången på rent vatten och att bekämpa sjukdomar som hiv/aids och malaria. Den övergripande bilden är dock dystert.

”Den här rapporten visar att många

framsteg har gjorts. Kanske viktigast av allt visar den att målen kan nås när nationella utvecklingsstrategier, politiska prioriteringar och konkreta program stöds av internationella partner. Samtidigt är det uppenbart att förbättringarna av de fattigas levnadsvillkor har varit oacceptabelt långsamma och att framgångar som vunnits med hårt arbete i många fall underminerats av klimat-, mat- och ekonomikriserna”, skriver Ban Ki-moon i förordet.

Detta faktablad innehåller en översikt och sammanfattning av läget för de åtta målen.

MÅL 1 Utrota extrem fattigdom och hunger

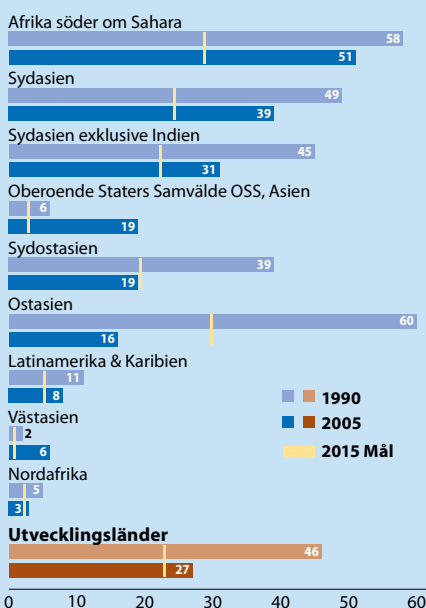
»DELMÅL - Halvera andelen människor som lever på mindre än en dollar per dag till 2015, jämfört med 1990

Fattigdomsminskningen går fortfarande framåt trots svåra bakslag orsakade av den ekonomiska lågkonjunkturen och kriserna för livsmedels- och energiförsörjningen. Som helhet är utvecklingsländerna fortfarande på väg att nå målet att halvera fattigdomen senast 2015. Andelen fattiga väntas minska till 15 procent 2015, vilket innebär att omkring 920 miljoner människor då kommer att leva under den internationella fattigdomsgränsen. Det är hälften så många som var i samma situation 1990.

»DELMÅL - Uppnå full och produktiv sysselsättning och värdigt arbete för alla, inklusive kvinnor och ungdomar

Försämring av arbetsmarknaden, utlöst av den ekonomiska krisen, har resulterat i minskad sysselsättning.

Andel människor som lever på mindre än 1,25 dollar per dag 1990 och 2005 (procent)

»DELMÅL - Halvera andelen människor som lider av hunger till 2015 jämfört med 1990

Framstegen med att utrota hungern har stoppats i de flesta regioner. Hungern kan ha nått sin högsta nivå 2009, en av många svåra följder av de globala livsmedels- och finanskriserna. FN uppskattar att över en miljard människor var undernärda 2009.

Mål 2 Grundskole- utbildning för alla barn

»DELMÅL - Alla barn i hela världen, såväl flickor som pojkar, ska kunna fullfölja en grundskole-utbildning, ett mål som ska vara uppnått 2015

Betydande framgångar har nåtts i många av de fattigaste länderna för att närma sig målet om grundutbildning för alla barn. Men trots att många länder närmar sig målet med stora steg sjunker hoppet om att på global nivå nå målet till 2015.

Mål 3 Främja jämställdhet och öka kvinnors makt

»DELMÅL - Avskaffa könsdiskriminering i grund- och gymnasieskolan, helst till 2005, och i all utbildning senast 2015

Utvecklingsländerna som helhet närmar sig jämställdhet i utbildningen. År 2008 gick det 96 flickor på varje 100-tal pojkar som skrevs in i grundskolan och 95 flickor på varje 100-tal pojkar inskrivna i gymnasieskolan. År 1999 var förhållandet 91:100 och 88:100 för respektive nivåer.

Trots dessa framsteg är jämställdhet i grundskole- och gymnasieutbildningen – ett mål som skulle ha nåtts 2005 – fortfarande utom räckhåll i många utvecklingsländer. För många flickor från fattiga familjer förblir utbildningen en ouppnåelig dröm.

Andelen kvinnor i världens parlament fortsätter att öka långsamt, från 11 procent 1995 till 19 procent 2010.

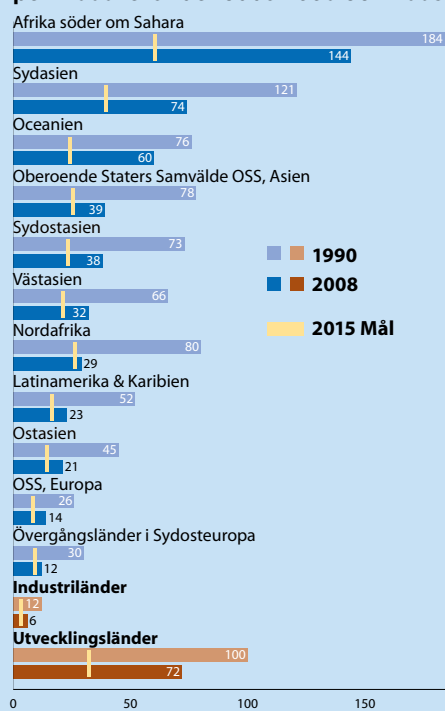

Mål 4 Minska barnadödligheten

»DELMÅL - Minska dödligheten bland barn under fem år med två tredjedelar till 2015 jämfört med 1990

Barnadödligheten sjunker men inte fort nog för att målet ska nås globalt. Sedan 1990 har dödligheten bland barn under fem års ålder i utvecklingsländerna sjunkit med 28 procent (från 100 dödsfall per 1 000 levande födda till 72 år 2008). Uppmuntrande tecken är de allt snabbare framstegen efter år 2000 och stora framsteg i flera av de allra fattigaste länderna. Men av 67 länder med hög barnadödlighet (definierad som 40 eller fler dödsfall per 1 000 levande födda) är bara tio på god väg att nå millenniemålet om barns överlevnad.

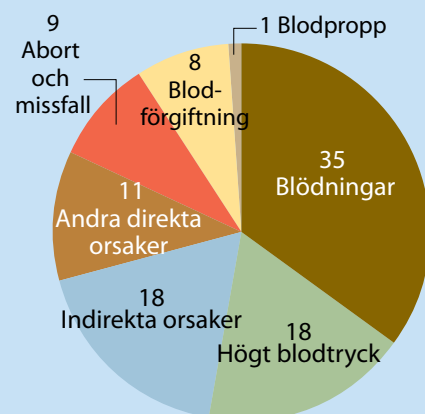
Antal barn som dör före fem års ålder per 1.000 levande födda 1990 och 2008

Mål 5 Förbättra mödrahälsan

»DELMÅL - Minska mödradödligheten med tre fjärdedelar till 2015 jämfört med 1990

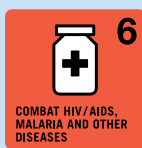
»DELMÅL - Uppnå universell tillgång till reproduktiv hälsa till 2015

Orsaker till mödradödsfall, utvecklingsländer, 1997/2009 (procent)

Mödrahälsan är ett av de områden där klyftan mellan rika och fattiga är mest iögonfallande. Trots att nästan all mödradödlighet går att förhindra med rätt vård dör omkring 350 000 kvinnor i utvecklingsländer varje år av orsaker relaterade till graviditet och förlossning. Medan medicinsk personal assisterar vid nästan alla förlossningar i industriländerna får mindre än hälften av kvinnorna i utvecklingsländerna professionell hjälp när de ska föda.

Att mäta mödradödlighet – dödsfall på grund av komplikationer i samband med graviditet eller förlossning – är dock en utmaning och uppskattningarna är mycket osäkra. Trots det är bedömningen att världen som helhet gör vissa framsteg när det gäller mål 5.

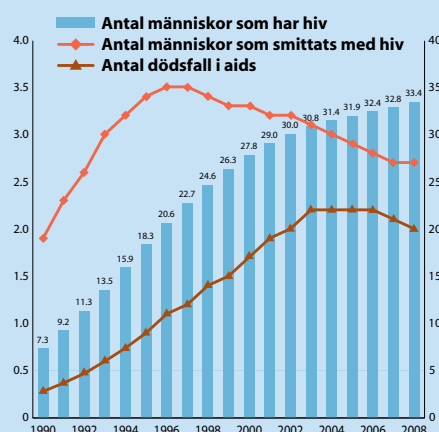

Mål 6 Bekämpa hiv/aids, malaria & andra sjukdomar

»DELMÅL - Hejda och påbörja en minskning av spridningen av hiv/aids till 2015

Hiv-epidemin verkar ha stabiliserats i flertalet regioner, även om förekomsten fortsätter att öka i Östeuropa, Centralasien och andra delar av Asien. De senaste rönen visar att spridningen av hiv i världen verkar ha kulminerat 1996. Antalet aids-relaterade dödsfall var som störst 2004 med 2,2 miljoner dödsfall.

Antal människor som har hiv, antal människor som smittats med hiv och antal dödsfall i aids i världen, 1990-2008 (miljoner)

»DELMÅL - Uppnå universell tillgång till behandling av hiv/aids för alla som behöver det till 2010

Mellan 2003 och 2008 ökade antalet personer som fick bromsmediciner tiofaldigt – från 400 000 till 4 miljoner. Även om förekomsten av nya infektioner har minskat ökar fortfarande antalet människor som bär på viruset, till stor del på grund av livsuppehållande effekterna av bromsmediciner.

»DELMÅL - Hejda och påbörja en minskning av förekomsten av malaria och andra stora folksjukdomar till 2015

I många länder har arbetet med att bekämpa malaria gått starkt framåt. I Afrika får ett växande antal samhällen tillgång till skydd i form av myggnät. Fler barn behandlas med effektiva mediciner.

Kampen mot tuberkulos i världen går

mer långsamt men delmålet att hejda och minska förekomsten av tuberkulos beräknas redan vara nått.

Mål 7 Säkra en hållbar utveckling

»DELMÅL - Integrera principerna om hållbar utveckling i den nationella politiken och i de nationella programmen och vända trenden att naturresurser går förlorade

Avskogningen är fortfarande oroväckande stor i många länder men har saktat av i ett globalt perspektiv. I fråga om utsläpp av koldioxid och de sammanhängande klimatförändringarna finns ett akut behov av resoluta åtgärder.

»DELMÅL - Minska förlusten av biologisk mångfald, uppnå en markant reduktion av förlusten till 2010

Världen har missat målet att till 2010 öka skyddet av biologisk mångfald, vilket får mycket allvarliga konsekvenser. Antalet utrotningshotade arter ökar dag för dag, framför allt i utvecklingsländer. Överexploateringen av det globala fisket har stabiliserats, men stora utmaningar kvarstår för att säkra ett hållbart fiske.

»DELMÅL - Halvera andelen människor som saknar hållbar tillgång till rent dricksvatten och godtagbar sanitär standard till 2015

Om nuvarande trender håller i sig kommer världen att nå eller till och med överträffa delmålet om dricksvatten till 2015. Då kommer uppskattningsvis 86 procent av befolkningen i utvecklingsländerna att ha tillgång till förbättrat dricksvatten. Fyra regioner – Nordafrika, Latinamerika och Karibien, Ostasien och Sydostasien – har redan nått målet.

Delmålet om sanitet verkar ouppnåeligt eftersom hälften av befolkningen i utvecklingsländerna saknar grundläggande sanitet, dvs någon form av toalett och möjligheter att tvätta händerna.

»DELMÅL - Förbättra förhållandena för minst 100 miljoner människor som bor i slum till 2020

De framsteg som har gjorts när det gäller delmålet om förbättrade slumförhållanden har inte varit tillräckliga för att uppväga

tillväxten av nya slumbostäder. I absoluta tal ökar antalet människor som bor i slum i utvecklingsländerna och kommer att fortsätta öka under den närmaste framtiden. Enligt FN:s millenniemålsrapport 2010 behöver delmålet omformuleras.

Mål 8 Utveckla ett globalt partnerskap för utveckling

»DELMÅL - Ta hänsyn till de speciella behoven hos de minst utvecklade länderna, kustlösa länder och små utvecklingsländer som är öar

»DELMÅL - Vidareutveckla ett öppet, reglerat, förutsägbart, icke-diskriminerande handels- och finanssystem

»DELMÅL - Ta ett helhetsgrepp på utvecklingsländernas skuldproblem

»DELMÅL - I samarbete med den privata sektorn göra ny teknik, framför allt inom information och kommunikation, tillgänglig

Bara fem givarländer har nått FN:s mål att ge 0,7 procent av sin bruttonationalinkomst (BNI) i bistånd (Danmark, Luxemburg, Nederländerna, Norge och Sverige).

Under det senaste årtiondet har utvecklingsländer och de minst utvecklade länderna fått bättre tillgång till industriländers marknader. Den andel av importen (exklusive vapen och olja) från alla utvecklingsländer till industriländer som inte belades med tull var närmare 80 procent 2008, en ökning från 54 procent 1998.

Åren 2008/2009 orsakade finanskrisen en minskning både i värde och volym av i princip samtliga utvecklingsländers handel. De minst utvecklade länderna drabbades framför allt av de internationella prissänkningarna på olja och mineraler, deras viktigaste exportprodukter.

Utvecklingsländernas skuldbörda lättar och ligger långt under tidigare nivåer.

Mobiltelefonin fortsätter att expandera kraftigt i utvecklingsländerna. Vid slutet av 2009 hade 50 av 100 personer i utvecklingsländerna mobilabonnemang medan endast var sjätte person hade tillgång till internet.

Det här kan DU göra!

Alla behövs i arbetet för att uppnå millenniemålen – tillsammans kan vi påverka utvecklingen så att den går åt rätt håll! Här är några förslag på hur just DU kan bidra:

1

Organisera dig och höj rösten!

Kontakta din lokala FN-förening och undersök vad man gör där för att uppmärksamma millenniemålen. Om föreningen inte har någon verksamhet idag kanske du kan vara med och dra igång något? Det finns massor att göra!

Ni kan skriva insändare till lokala tidningar, "skramla" till FN-förbundets skolmatsprojekt, prata på skolor eller ordna en utställning. Se till att vara med och synas vid lokala evenemang, typ festivaler, marknader och festdagar.

Har du ingen FN-förening i närheten kanske du kan höra om det finns intresse för någon gemensam aktivitet på din arbetsplats eller i skolan?

2

Stöd FN:s skolmatsprojekt!

Gratis skolmat i fattiga länder har positiva effekter på flera av millenniemålen. Det utgör ett direkt bidrag till arbetet för halverad hunger och att alla barn ska gå i skolan. Vidare bidrar det till bl a minskad fattigdom, förbättrad hälsa och flickors skolgång.

FN:s livsmedelsprogram WFP (World Food Programme) arbetar med gratis skolmat till barn i 60 länder. Här i Sverige samlar kampanjen Skolmat blir kunskap in pengar till WFP:s arbete. Ge ett eget bidrag! Gå till www.fn.se/skolmat eller sätt in pengarna på pg nr 90 00 79-5 (ange "skolmat"). Du kan också stödja skolmatskampanjen en längre tid genom att bli autogirogivare.

3

Stöd FAO:s kampanj mot hunger!

FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation bedriver en högljudd kampanj mot hungern i världen, "I'm mad as hell". Enligt organisationens egna uppskattningar plågas idag en miljard människor av kronisk undernäring och hunger. Kampanjens budskap är att vi inte stillatigande ska låta detta ske utan att vi alla måste höja våra röster och protestera mot detta vansinne. På kampanjens webbplats finns ett filmat budskap och möjlighet för alla att ansluta sig till en namninsamling mot hunger. Se filmen och skriv under på www.1billionhungry.org

4

Läs och diskutera!

Kunskaper är grunden för all handling. Ju mer du kan om millenniemålen och de problem de syftar till att lösa, desto bättre rustad är du för att engagera dig i olika sammanhang och för att sprida budskapet vidare till andra.

FN-förbundet har översatt FN:s generalsekreterare Ban Ki-moons rapport om millenniemålen 2010 till svenska och har även sammanställt diskussionsfrågor till rapporten. Beställ materialet och sätt igång! Kontakta berith.granath@fn.se eller gå till www.fn.se/butik!

7

Sprid Världshorisont och faktabladet om millenniemålen!

Världshorisont kan beställas i buntar till rabatterade priser. Beställ en trave och ge bort, sprid ut eller sälj! Tidningen bör ha sin givna plats på bokbord och andra evenemang arrangerade av FN-föreningar. Den bör också finnas med som ett verktyg vid medlemsvärning. För info om hur du beställer, se längst ner på denna sida.

5

Skriv till en världsledare om biståndet!

Frankrike, Tyskland och Italien är stora och rika länder som har skamligt långt kvar till de biståndsnivåer som de utlovat. Dessutom är de partners med Sverige i vår gemensamma union, EU. Skicka ett e-postmeddelande till dem och påminn dem om att de tillsammans med världens övriga länder år 2000 enades om åtta millenniemål! Skriv att målen är möjliga att nå, men att det omgående krävs att världens höginkomstländer (däribland de själva) höjer sina biståndsnivåer och i övrigt ökar sina ansträngningar att stötta de fattiga länderna (enligt millenniemål 8). Underteckna med ditt eget namn och land.

Skicka ditt e-postmeddelande (på engelska eller landets språk) till:

- Frankrikes president Nicolas Sarkozy: e-postformulär finns på www.elysee.fr (klicka på "écrire au président")
- Italiens premiärminister Silvio Berlusconi: segreteria.presidente@governo.it
- Tysklands förbundskansler Angela Merkel: angela.merkel@bundestag.de

6

Handla miljövänligt och rättvist!

Genom att välja miljövänliga och rättvisemärkta varor påverkar du utvecklingen i världen i positiv riktning. Det finns idag många olika miljömärkningar på marknaden, läs mer på www.konsumentverket.se/miljo/markning. Läs mer om rättvisemärkning på www.fairtrade.se. Hållbart fiske har också kommit alltmer i fokus under senare år. Vilka fiskar du bör undvika och vilka du kan köpa framgår av Världsnaturfondens fiskguide: www.wwf.se/fiskguiden.